

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Ненько Ю. П.

**ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 053 «Психологія»
за освітньо-професійною програмою
«Екстремальна та кризова психологія»**

Черкаси – 2024

ББК 81.2
К 68

Ненько Ю. П.

Методика викладання у вищій школі: завдання та методичні вказівки для виконання контрольної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія». – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. – 9 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, протокол від «01» липня 2024 року №1

ББК 81.2
К 68
©ЧІПБ, 2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Варіант контрольної роботи №1.....	4
3. Варіант контрольної роботи №2.....	6
5. Список рекомендованої літератури.....	8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Завдання та методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» складаються зі змісту, пояснювальної записки, варіантів №1, №2 контрольної роботи та списку рекомендованої літератури.

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» слухачами 2 курсу відділення заочного навчання передбачено навчальним планом. Запропонована контрольна робота розроблена на основі освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 «Психологія».

Основна мета вивчення навчальної дисципліни – формування цілісної та логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основ теорії, методики і методології викладання навчальних дисциплін у вищій школі. Це знайшло своє відображення в змісті варіантів контрольної роботи.

Контрольна робота повинна бути виконана в окремому зошиті, написана чітким і розбірливим почерком, або на листках формату А4, використовуючи комп'ютерний набір. Зазначення варіанту контрольної роботи на першій сторінці є обов'язковим. При виборі варіанту користуйтеся таким шифром: якщо номер вашої залікової книжки закінчується на непарну цифру – виконуйте перший варіант; якщо на парну цифру – виконуйте другий варіант.

Контрольна робота містить три блоки завдань:

- 1) тестові питання – потрібно обрати одну із запропонованих відповідей;
- 2) теоретичне питання – потребує стислого обґрунтування;
- 3) дискусійне питання – потрібно зазначити своє бачення.

Варіант I

Блок I

1. Категорія «освіта» містить в собі такі складові частини:
  - а) здобуття знань, умінь, навичок; формування на цій основі світогляду; розвиток пізнавальних здібностей особистості.
  - б) тільки здобуття знань, умінь, навичок.
  - в) виключно розвиток пізнавальних здібностей особистості.

2. Продовжити речення. Процес навчання – це:
цілеспрямована, послідовно організована взаємодія того, хто навчає, і того, хто навчається, у засвоєнні й передачі знань, ...
  - а) формуванні вмінь і навичок, розвитку розуму, пам'яті, здібностей та кваліфікації.
  - б) здібностей та кваліфікації.
  - в) розвитку розуму, пам'яті.

3. Розташуйте в правильному порядку ланки структури освіти в Україні:
  - а) Аспірантура, Вища освіта, Докторантура, Дошкільна освіта, Загальна середня освіта, Післядипломна освіта, Позашкільна освіта, Професійно-технічна освіта, Самоосвіта.
  - б) Дошкільна освіта, Загальна середня освіта, Позашкільна освіта, Професійно-технічна освіта, Вища освіта, Післядипломна освіта. Аспірантура, Докторантура, Самоосвіта.
  - в) Дошкільна освіта, Загальна середня освіта, Післядипломна освіта, Позашкільна освіта, Професійно-технічна освіта, Самоосвіта. Аспірантура, Вища освіта, Докторантура.

4. До яких принципів навчання входить «Під час навчання необхідно застосовувати спостереження, ілюстрації, демонстрації, телевідеоматеріали тощо. Використовувати необхідно різні види наочності»
  - а) науковості.
  - б) наочності.
  - в) доступності.

5. Що називається дидактикою?
  - а) галузь педагогіки, яка розробляє закономірності, принципи, форми і методи навчання та освіти;
  - б) наука, яка досліджує особливості діяльності викладача;
  - в) методи навчання здобувачів.

6. До методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності відносяться?
  - а) створення ситуації інтересу до навчання (використання пізнавальних ігор, цікавих пригод), пізнавальні ігри; навчальні дискусії;
  - б) роз'яснення мети предмета; заохочення і покарання;

в) словесні (розповідь-пояснення, бесіда, лекція,); наочні (ілюстрація, демонстрація, застосування аудіовідеоінформації); практичні (досліди, вправи, навчальна праця, семінарські заняття, твори, реферати тощо.

7. До якого принципу навчання відноситься визначення «розкриття причинно-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій; проникнення в суть явищ і подій; показ могутності людських знань і науки та ознайомлення з методами науки, пізнання»

- а) науковості.
- б) наочності.
- в) доступності.

8. Який взаємозв'язок між навчанням і розвитком?

- а) навчання і розвиток – незалежні один від одного процеси;
- б) навчання повною мірою визначається розвитком. Рівень розвитку обумовлює характер і зміст навчання. Але навчання не впливає на розвиток.
- в) навчання і розвиток – процеси взаємообумовлені. Навчання залежить від розвитку, але розвиток стимулюється навчанням.

9. Професійна придатність педагога – це:

- а) необхідний комплекс умінь, які набуваються у процесі здобуття вищої освіти;
- б) показник рівня засвоєння педагогом спеціальних знань;
- в) необхідний комплекс здібностей, фізичних, нервово-психічних і моральних якостей, що потрібні для набуття певних робочих функцій і успішної діяльності у сфері освіти.

10. Метод – це основний спосіб роботи викладача і здобувача:

- а) за допомогою яких досягається визначена дидактична мета (засвоєння поняття, ідеї, теорії, певної навички чи вміння).
- б) формується світогляд здобувачів, розвиваються їхні здібності.
- в) метод – це основний спосіб роботи викладача і здобувачів, за допомогою яких досягається визначена дидактична мета (засвоєння поняття, ідеї, теорії, певної навички чи вміння); формується світогляд здобувачів, розвиваються їхні здібності.

Блок II

Види і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.

Блок III

Обґрунтуйте необхідність реалізації принципу зв'язку теорії з практикою у навчальному процесі.

Варіант II

Блок I

1. За ставленням педагогів до новацій їх можна умовно поділити на кілька груп, а саме:

- а) новатори, умовні новатори, консерватори;
- б) новатори, передові, помірковані, глибоко помірковані, інертні;
- в) педагоги-майстри, педагоги-методисти, стажисти.

2. До основних функцій педагога відносяться:

- а) навчальна, виховна, психолого-педагогічна та соціальна;
- б) навчальна та виховна;
- в) морально-формуюча, навчаюча, суспільно-ідеологічна.

3. Що називається навчанням?

а) діяльність здобувачів, в результаті якої здійснюється розвиток інтелектуальних можливостей особистості.

б) цілеспрямований процес взаємодії викладача і здобувачів, у ході якого здійснюється засвоєння знань, формування умінь і навичок.

в) вірної відповіді немає.

4. Найбільш важливим для формування особистості є ...

- а) природне середовище;
- б) соціальне середовище;
- в) предметне середовище.

5. Процес засвоєння має таку логічну схему:

а) осмислення; розуміння; сприймання; узагальнення; систематизація; закріплення;

б) сприймання; розуміння; закріплення; осмислення; узагальнення; систематизація;

в) узагальнення; систематизація; сприймання; розуміння; закріплення; осмислення.

6. Сукупність знань, умінь і навичок, оволодіння якими дає змогу працювати спеціалістом вищої, середньої кваліфікації, або кваліфікованим робітником:

- а) зміст освіти;
- б) загальна освіта;
- в) професійна освіта;

7. Навички – це:

а) здатність людини виконувати будь-які дії на основі раніше набутого досвіду;

б) способи виконання різноманітних дій, доведені до автоматизму;

в) способи виконання практичних дій.

8. Знання – це:
- а) сукупність вмінь і навичок;
  - б) цілісна система наукових понять про закони розвитку природи, суспільства і мислення;
  - в) теоретичний матеріал.

9. Педагогічно адаптована система знань, навичок і вмінь, досвіду творчої діяльності й емоційно-вольового відношення, засвоєння якої повинно забезпечити формування всебічно розвинутої особистості, що підготовлена до відтворення (збереження) і розвитку матеріальної й духовної культури суспільства:

- а) зміст освіти;
- б) загальна освіта;
- в) політехнічна освіта.

10. Яке із наведених визначень поняття “форма організації навчання”, на Вашу думку, є найбільш точним?

- а) спеціально організована діяльність викладача і здобувачів, що відбувається у встановленому порядку та в певному режимі;
- б) побудова спілкування викладача і здобувачів за встановленими принципами;
- в) зовнішня сторона організації навчального процесу, що пов’язана з кількістю здобувачів, часом і місцем навчання, а також порядком його здійснення.

Блок II

Поясніть значення поняття «інтернаціоналізація освіти».

Блок III

Поясніть, у чому полягають переваги і недоліки лекції у вищій школі.

Рекомендована література:

Базова література

1. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. – Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с. <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Кочубей, А. В., Якубовська, С. С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. НУВГП, Рівне, 2017. ISBN 978-966-327-357-0
4. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / В.М.Нагаєв, М.О. Портян. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Харків: Стильна типографія, 2018. – 289 с. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4929/1/NP_VVSh_2018.pdf
5. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 30 с.
6. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с.

Допоміжна

1. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. - Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. - 312 с.
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. - К. : НТУ, 2017.- 172 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. - Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. - 484 с
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес. Укл. М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков. К.: Вид-во НМЦВО МОНУ, 2004. 24 с.
5. Ненько Ю.П. Підготовка фахівця як предмет психолого-педагогічного аналізу. Збірник наукових праць «Професійна освіта: проблеми і перспективи». – Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2017. – Випуск 12. – С. 41-46.
6. Ненько Ю.П. Професійний саморозвиток педагога: світові тенденції. Науковий журнал «Освітній простір України». – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – Випуск 14. – С. 96–102.
7. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. 3-є вид. Київ: Каравела, - 2018.

- 496 с.

8. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчальнометодичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 166 с.

9. Технології дистанційного професійного навчання. Методичний посібник / [О. В. Базелюк, О. М. Спирін, Л. М. Петренко, А. А. Каленський та ін.]. - Житомир: «Полісся», 2018.- 160 с